

CAMBIA – TITLU DE CREDIT ȘI INSTRUMENT DE PLATĂ UTILIZAT ÎN TRANZACȚIILE COMERCIALE INTERNAȚIONALE

Iana CASIAN

Catedra Drept Internațional și Drept al Relațiilor Externe

A Bill of Exchange is an unconditional order in writing, addressed by one person to another, signed by the person giving it, requiring the person to whom it is addressed to pay on demand or at a fixed or determinable future time a sum certain in money to or to the order of a specified person, or to bearer.

The Bill of Exchange performs many functions in international trade including:

- Facilitates the granting of trade credit in a legal format by permitting payments on agreed future dates.
- Provides formal evidence of the demand for payment from a seller to a buyer.
- Provides the seller with access to finance by permitting them to transfer their debts to a bank or other financier by merely endorsing the Bill of Exchange to that bank or financier.
- Permits the banker or financier to retain a valid legal claim on both the buyer and the seller. In certain circumstances a bank or financier may have a stronger legal claim under a Bill than the party that sold them the debt.
- Permits a seller to obtain greater security over the payment by enabling a bank to guarantee a drawee's acceptance (guarantee to pay on the due date) by signing or endorsing the Bill.
- Allows a seller protect their access to the legal system in the event of problems, while providing easier access to that legal system.

Deși nu există date certe referitoare la apariția cambiei, documentele atestă că această operație era cunoscută în Grecia și în Roma Antică, conturându-se în Evul mediu ca înscris care confirmă remiterea unei sume de bani de pe o piață pe alta.

În epoca romană operațiunea era numită *permutatio*, care avea doar eficacitatea tratei din anii următori, iar în Evul mediu se numește *cambium* și conținea importante trăsături ale cambiei în forma în care a fost definită mai târziu.

S-a remarcat [1] că la început relațiile dintre cei trei participanți la raportul cambial avea doar un caracter financiar, nefiind reglementate de norme juridice, iar cambia avea doar trăsăturile unui contract de schimb, deoarece plata se făcea în moneda localității corespondentului, ceea ce implica de fapt o operațiune de schimb de monede. Diferența de curs reprezenta o dobândă care era încasată de bancherul ce efectua schimbul. În acele timpuri dobânda, fiind interzisă de legile canonice, se percepea sub forma camuflată de diferență de schimb. Pentru derularea plății prin cambie era necesar ca localitatea în care era emisă scrisoarea să fie diferită de aceea în care urma a fi plătită.

Apariția cambiei a fost generată de:

- a) necesitatea transportului de numerar;
- b) accentuarea densității monedei;
- c) interzicerea exportului de capitaluri.

În Republica Moldova cambia este reglementată de Legea cambiei, nr.1527-XII din 22.06.1993 [2] (în continuare – Legea cambiei), Codul civil al Republicii Moldova nr.1107-XV din 6 iunie 2002 [3], dar și de unele instrumente ale Băncii Naționale a Moldovei. Pe plan internațional cambia este reglementată de Convenția cu privire la Legea uniformă asupra cambiei și biletului la ordin, de Convenția privind reglementarea unor conflicte de legi în materie de cambie și bilet la ordin și de Convenția relativă la dreptul de timbru în materie de cambie și bilet la ordin, elaborate la Geneva în iunie 1930. La 7 octombrie 1988, Adunarea Generală a ONU a adoptat Convenția cu privire la cambia internațională și biletul internațional la ordin, care încă nu a intrat în vigoare.

Conform prevederilor Codului civil al Republicii Moldova, cambia (trata) este un titlu de credit, care reprezintă o creanță scrisă, întocmită conform prevederilor legii, cuprinzând ordinul necondiționat dat de trăgător (emitent) către tras (plătitor) de a plăti imediat sau la scadență o sumă anumită prezentatorului cambiei sau persoanei indicate în cambie, sau la ordinul acestei persoane (art.1279).

Legea cambiei definește cambia ca „un titlu de credit care reprezintă o creanță scrisă, întocmită conform prevederilor prezentei legi, ce oferă posesorului acesteia dreptul cert și exigibil de a cere la scadența creanței

de la debitor, iar în caz de neonorare a acestei cereri și de la alte persoane obligate prin cambie, achitarea sumei de bani indicate” (art.1). În accepțiunea legii, cambia poate fi simplă și trată. Cambia simplă (biletul la ordin) este un titlu de credit prin care trăgătorul se obligă să plătească o sumă anumită prezentatorului cambiei sau persoanelor arătate în cambie, ori aceleia pe care ea îl va arăta, după o perioadă stabilită sau la cerere. Trata este un titlu de credit, cuprinzând ordinul necondiționat dat de trăgător (emitent, trasant) către plătitor (tras) de a plăti o sumă anumită prezentatorului cambiei sau persoanei arătate în cambie, ori aceleia pe care ea îl va arăta, după o perioadă stabilită sau la cerere.

În doctrina juridică cambia a fost definită de mai mulți autori. Potrivit unei opinii [4], cambia este un înscris (care cuprinde în corpul său această denumire) prin care o persoană, trăgătorul, dă ordin altei persoane – trasului să plătească unei a treia persoane – beneficiarului (sau la ordinul acesteia din urmă) o sumă de bani determinată, la scadență și într-un loc arătat. Într-o altă opinie [5], cambia este definită ca fiind un titlu la ordin, complet și formal, care cuprinde o obligație abstractă și necondiționată de natură comercială și autonomă de plată a unei sume de bani și ai cărei semnatari sunt ținuti în mod solidar, titlul fiind dotat cu o anumită forță procesuală. Alți autori [6] consideră că cambia este un titlu la ordin, cu caracter formal și complet, susceptibil de a circula pe calea girului, cuprinzând ordinul abstract dat de o persoană numită trăgător, către o altă persoană numită tras, de a plăti necondiționat o sumă de bani determinată celei de a treia persoane, numite beneficiar, la scadență și la locul menționat în cuprinsul titlului. Prin urmare, cambia implică participarea a trei persoane: trăgătorul, trasul și beneficiarul.

Pentru a înțelege mai bine ce înseamnă o cambie, în literatura de specialitate se aduce următorul exemplu [7]: „Întreprinderea A a vândut o marfă în valoare de 100 000 lei întreprinderii B, care trebuie să-i plătească prețul la 30 zile după primirea mărfii. Dar, întreprinderea A, creditoarea de mai sus a sumei de 100 000 lei, este, la rândul său, debitoare pentru o sumă egală (100 000 lei și la aceeași dată) către societatea comercială C (ca urmare a unui credit pe care această societate i l-a acordat ori din altă cauză). Pentru a simplifica lucrurile, întreprinderea A dă întreprinderii B (debitoare sa) ordinul de a plăti suma de 100 000 lei direct societății comerciale C, sau la ordinul acesteia (adică, unei alte persoane, desemnate de către societatea C).

Cel care a emis acest titlu (creditor), adică întreprinderea A, se numește trăgător (fiindcă a tras acest titlu), cel căruia îi este adresată injoncțiunea de a plăti suma respectivă (debitor) se cheamă tras (întreprinderea B), iar cel către care (sau la ordinul căruia) urmează să se facă plata se numește beneficiar (societatea C). Așadar, operația se efectuează astfel: trăgătorul emite o scrisoare către debitorul său, trasul, împotriva căruia are o creanță; această creanță (a trăgătorului către tras) se numește proviziunea sau acoperirea cambiei. Trăgătorul remite această cambie beneficiarului, pentru că el însuși este debitor al acestuia și, în loc să-i plătească în numerar, îi dă cambia. Creanța beneficiarului față de trăgător se numește valoare furnizată.

Doctrina juridică enumeră următoarele **funcții economice ale cambiei** [8]:

a) cambia – instrument de schimb în materie monetară. Instrument de schimb în materie monetară este un rol pentru care, de fapt, cambia a fost creată. De altfel, chiar și denumirea sa o evidențiază, cuvântul *cambio* însemnând schimb, iar în dreptul francez cambia este denumită *lettre de change*, ceea ce în traducere înseamnă schimb. Funcția de instrument de schimb a cambiei a fost din cele mai vechi timpuri alimentată de necesități practice. Cel care avea de efectuat o plată într-o altă țară nu era obligat să cumpere valută în țara sa și apoi să o transporte la locul plății. El acorda propriului bancher suma corespunzătoare în moneda națională și obținea de la bancher o cambie prin care primul bancher împuternicea sau ordona corespondentului său, instalat ca bancher la locul plății, să plătească în moneda țării respective, beneficiarului, suma prevăzută în cambie. O procedură similară se utiliza și în situația inversă. Clientul băncii avea de încasat o sumă în străinătate. El emitea o cambie ordonând debitorului său să plătească suma beneficiarului indicat (banca) și în casa imediat suma de la bancă. Aceasta o gira băncii corespondente din străinătate, care încasa de la tras. Beneficiarul putea fi o altă persoană, care avea de efectuat o plată în străinătate. Aceasta plătea pe loc trăgătorului cambiei și apoi utiliza cambia contra trasului girând-o în favoarea propriului său creditor;

b) cambia – instrument de plată. Cambia poate fi utilizată în locul bancnotelor pentru stingerea unei obligații de plată în numerar, putând fi ușor transmisă prin gir. Posesorul mai multor cambii plătitoare într-o anumită localitate poate face plăți, dând în loc de numerar cambiile pe care le are. Avantajele pe care le prezintă cambia ca instrument de plată sunt evidente: certitudinea conferită beneficiarului prin acceptarea cambiei de către tras; imposibilitatea excepțiilor pe care trasul le-ar fi putut opune posesorilor anteriori ai titlului; transmiterea simplă și rapidă (prin gir); garanția solidară a giranților. Totuși, s-a atras atenția [9] că, deși cambia

prezintă avantajele invederate mai sus, ea nu poate înlocui în mod efectiv moneda. Plata prin transmiterea unei cambii prezintă inconvenientul că nu întotdeauna cuantumul diferitelor datorii coincide și nici scadențele lor, iar pentru a obține plata, posesorul cambiei trebuie să aștepte scadența;

c) cambia – instrument de credit. Cambia îndeplinește funcția de instrument de credit, deoarece ea nu este plătită imediat. În raporturile comerciale curente, cambia presupune prezența unei obligații preexistente, a unei datorii a trasului către trăgător. Ca instrument de credit, cambia are utilități multiple: credit comercial, credit bancar și garanție. Cambia este utilizată ca instrument de credit comercial în situațiile în care un producător vinde marfa unui cumpărător, acordându-i acestuia un termen pentru plata prețului, ca în acest răstimp cumpărătorul să poată vinde marfa primită de la producător, obținând astfel banii necesari plății prețului. Astfel, în momentul vânzării producătorul emite o cambie al cărei tras este cumpărătorul, plata prețului urmând a se efectua de către acceptant la termenul menționat.

Cambia prezintă următoarele **caractere specifice** [10]:

1. Cambia este un titlu de credit la ordin în dreptul continental. Dreptul anglo-saxon prevede posibilitatea emiterii cambiei la purtător. Clauza *la ordin* prin care se realizează este subînțeleasă în orice titlu care cuprinde denumirea de cambie sau bilet la ordin, fără ca el să fie considerat, însă, în mod esențial un titlu la ordin, legea permițând ca părțile să utilizeze și celelalte moduri de circulație. Clauza *nu la ordin* sau alta echivalentă poate fi inserată de trăgător sau de emitent și are menirea de a împiedica transmiterea cambiei prin gir, circulația acesteia făcându-se numai prin cesiunea obișnuită.

2. Cambia este un titlu de credit complet. Obligația cambială nu are nevoie de alte documente, chiar dacă în cambie se face trimitere la ele. Este imposibil să se recurgă la alte documente pentru a întregi cambia. Prin urmare, cambia nu poate fi dovedită prin elemente exterioare. Dacă o cambie nu este redactată în formele prevăzute de lege și dacă nu cuprinde toate elementele prevăzute de lege, ea nu are valoare. Imperativul respectării formalismului se explică prin necesitatea ocrotirii creditului și a dobânditorilor de bună-credință.

3. Obligațiile cambiale sunt abstracte. Existența obligațiilor nu depinde de dovedirea unei cauze particulare de emisiune sau de transfer. În realitate această cauză există, dar în raportul juridic dintre creditor și debitor această cauză nu este menționată. Creditorul, transmitând cambia, transmite dreptul de a pretinde suma de bani înscrisă în acest titlu, iar nu dreptul de creanță pe care l-a avut în baza raportului juridic inițial.

4. Obligațiile cambiale sunt necondiționate. Obligațiile cambiale nu pot fi supuse unei condiții sau unei contraprestații din partea posesorului. Dacă obligațiile cambiale ar fi condiționate, ar dispărea siguranța absolută de circulație a cambiei, care constituie scopul ei fundamental. Inserarea unei condiții în titlu (cambie) este considerată [11] un refuz de acceptare, în cazul în care este cuprinsă în acceptarea pe care o dă trasul și se consideră nescrisă, dacă este inserată într-un gir.

5. Obligațiile cambiale sunt independente și autonome unele în raport cu altele. Astfel, eventualele vicii care invalidează una din obligațiile cambiale nu au nici o repercusiune asupra celorlalte, în dreptul cambial negăsindu-și aplicare principiul, potrivit căruia valabilitatea obligației accesorii este condiționată de valabilitatea obligației principale.

6. Obligațiile cambiale în toate cazurile au ca obiect plata unei sume de bani, în timp ce alte titluri de credit pot atribui drepturi cu un conținut diferit: mărfuri, servicii, drepturi care nu au un caracter exclusiv patrimonial. În cazul cambiei, scadența tuturor obligațiilor constă într-o prestație unică: plata unei sume de bani.

7. Toți obligații cambiali sunt solidari. La scadență posesorul va putea cere plata întregii sume de bani de la oricare dintre persoanele care și-au pus semnătura pe cambie, oricare ar fi situația lor juridică în cadrul complexului de obligații cambiale, fără a fi obligat să respecte vreo ordine în alegerea debitorului urmărit, deoarece girul are, pe lângă funcția de a realiza transmiterea cambiei, și pe aceea de a garanta pe dobânditorii săi succesivi.

8. Obligațiile cambiale sunt cu termen, dar, spre deosebire de dreptul comun, în materie de drept cambial termenul nu se consideră stabilit în interesul exclusiv al debitorului.

9. Cambia prezintă pentru creditor avantajul unui regim riguros de urmărire și realizare a creanței, deoarece măsurile procedurale de judecată și executare sunt simplificate și mult mai severe decât în dreptul comun. Pentru realizarea drepturilor cambiale este necesar ca creditorul să adreseze un protest și să investească titlul cu formulă executorie, nefiind necesar să pornească un proces civil sau comercial în vederea obținerii hotărârii judecătorești.

10. Drepturile cambiale sunt literale, adică ele pot fi exercitate doar în limitele exprimate scriptic, ne fiind admise nici un fel de probe în scopul extinderii sau modificării. Au forță juridică doar prevederile care trebuiau și au fost incluse în titlu.

Legea cambiei prevede, în art.4, *condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o cambie* pentru a fi valabilă, și anume:

- a) denumirea cambiei trecută în însuși textul titlului și exprimată în limba în care acest titlu este întocmit;
- b) propunerea simplă și necondiționată de a plăti o sumă determinată;
- c) denumirea (numele persoanei fizice), sediul (domiciliul) și datele bancare ale debitorului;
- d) scadența;
- e) locul plății;
- f) numele aceluia căruia sau la ordinul căruia plata trebuie făcută cu indicarea domiciliului (sediului) și datelor bancare;
- g) data și locul emiterii;
- h) semnătura șefului, a contabilului-șef și a trăgătorului-persoană juridică, autentificate cu ștampila unității.

Trăgătorul-persoană fizică indică numele său, domiciliul și confirmă cambia prin semnătură legalizată de notar.

Potrivit Legii cambiei (art.5), titlul în care lipsește una din condițiile enumerate nu are valoarea unei cambii, cu excepția următoarelor cazuri:

- 1) trata fără indicarea scadenței este considerată plătitibilă la vedere;
- 2) în lipsa unei mențiuni speciale, locul arătat lângă numele trasului este considerat loc de plată și concomitent domiciliul plătitorului;

- 3) trata care nu indică locul unde a fost emisă se consideră semnată în locul arătat lângă numele trăgătorului.

În doctrina juridică sunt distinse condițiile esențiale sau obligatorii și condițiile facultative [12] sau condițiile de fond și condițiile de formă [13], condițiile materiale și condițiile formale [14].

Condițiile esențiale sau obligatorii sunt: denumirea de cambie, ordinul necondiționat de plată a unei sume determinate, indicarea numelui beneficiarului, indicarea datei de emiterie a cambiei, semnătura emitentului, existența unui înscris. Condițiile facultative sunt: indicarea scadenței, indicarea locului plății, indicarea locului de emisiune, timbrul. Printre condițiile materiale sunt enumerate: capacitatea celui care se obligă de a dispune, puterea de a reprezenta, forma determinată a subscrierii.

Modalitățile de transmitere a cambiei sunt următoarele:

Simpla tradițiune – trăgătorul transmite (înmânează) cambia beneficiarului (când trăgătorul nu este și beneficiar).

Cesiune – în cazul când în cambie se înscrie clauza „nu la ordin”, situație în care transmiterea acesteia nu se mai poate face prin gir.

Subrogare legală – când plata a fost făcută de un intervenient.

Sucesiune – în cazul în care legal se hotărăște înmânarea cambiei succesorilor beneficiarului, din motive de deces sau ca urmare a fuziunii unor persoane juridice.

Gir, care este mijlocul tipic de circulație, prin care o persoană, numită girant, transmite unei alte persoane, numită giratar, drepturile consemnate în titlu.

Potrivit unor autori [15], girul este un ordin de plată pe care îl dă beneficiarul trasului sau trăgătorului de a plăti unui nou beneficiar o sumă de bani determinată. Cel care dă ordinul se numește girant, iar noul beneficiar – giratar.

Pe calea girului, giratarul poate, la rândul său, să transmită (să vândă) cambia unui nou beneficiar care devine giratar, iar vechiul giratar devine girant și așa mai departe; teoretic, lanțul putând fi fără sfârșit.

Legea cambiei prevede (art.11) că orice trată, chiar dacă nu este expres trasă la ordin, poate fi transmisă prin gir. Girul trebuie să fie simplu și necondiționat și poate fi făcut în folosul trasului, trăgătorului sau al oricărei alte persoane. Orice condiție de restrângere, la care girul ar fi supus, se consideră nescrisă. Girul parțial este nul.

Totuși, în doctrină s-a precizat [16] că nu este considerat gir parțial girul făcut pentru o sumă mai mică, când girantul a primit sau a renunțat la o parte din suma convenită. Este, însă, parțial când se stipulează împărțirea creanței între mai mulți giratari sau între girant și giratar, cărora li s-a girat cambia nu cumulativ, dar *pro parte*, întrucât nu ar mai putea fi urmată de predarea documentului. În document trebuie să se facă mențiunea că girantul a primit o parte din sumă sau că renunță la o parte din aceasta în cazul în care girarea se face pentru o sumă mai mică.

Girul se scrie, de regulă, pe spatele documentului până la epuizarea spațiului respectiv, apoi se recurge la o alonjă. Girul trebuie să fie legalizat prin semnătura și ștampila girantului. Alonja trebuie să fie adăugată la cambie printr-o metodă ce exclude dezunirea ei. Prima înscriere de transmitere trebuie să se facă transversal pe ambele documente, în așa fel ca înscrierea să înceapă pe cambie și să se termine pe alonjă. Primul gir pe alonjă se autentifică cu ștampila în locul unde s-a unit cambia cu alonja [17].

Girul întotdeauna trebuie să fie urmat de transmiterea cambiei către noul titular.

Girul are următoarele funcții:

Este mijlocul specific de transmitere a cambiei. Girul transmite toate drepturile care rezultă din cambie [18], fără a mai fi necesară notificarea debitorului cambial, inclusiv garanțiile reale, care au fost constituite pentru asigurarea plății cambiei.

Este o garanție de acceptare și de plată. Girantul își asumă față de giratar și față de orice posesor al cambiei obligația de acceptare și de plată, în eventualitatea că trasul nu și-ar îndeplini el însuși aceste obligații. Girantul devine astfel codebitor solidar al obligației cambiale.

Cu fiecare nou gir, valoarea obligației cambiale sporește, deoarece executarea acestei obligații este garantată de tot mai mulți codebitori solidari.

Este un mijloc de legitimare a titlului drepturilor cambiale. Prin gir, giratarul devine titularul drepturilor cambiale. El își legitimează calitatea de posesor al cambiei prin aceea că este ultimul giratar dintr-un șir neîntrerupt de giruri.

Primul girant este trăgătorul. Fiecare dintre giranții următori trebuie să figureze ca giratari în girul precedent.

Dacă în șirul neîntrerupt de giruri apare un gir în alb, semnatarul girului următor este considerat ca giratar al girului în alb.

Dacă în șirul girurilor se interpune girul unui incapabil, girul se întrerupe, deoarece acest gir și toate cele care îl urmează sunt nule, rămânând să producă efecte juridice numai girurile care au premers girul incapabilului.

Legitimarea calității de posesor al cambiei se face prin menționarea numelui ca giratar în ultimul gir înscris pe spatele cambiei. Dacă ultimul gir este în alb, posesorul este titular al cambiei.

În dependență de efectele pe care le produc, girurile pot fi [19]:

Girul plin sau complet, care presupune declarația girantului semnată și datată de el. Această declarație cuprinde ordinul adresat debitorului principal de a plăti unei anume persoane indicate de girant. Girul plin sau complet trebuie să conțină: semnătura girantului, numele giratarului și data girării.

Girul în alb nu prevede numele giratorului, dar poate conține numai semnătura girantului. Majoritatea autorilor susțin că girul în alb este echivalent cu girul la purtător.

Conform Legii cambiei (art.17), girul în alb poate să conțină doar datele și semnătura girantului. Prin urmare, potrivit Legii cambiei, nu este obligatoriu ca girul în alb să conțină data girării. Posesorul unei cambii girate în alb are următoarele posibilități:

- să-l completeze cu propriul său nume;
- să gireze cambia din nou în alb sau în ordinul oricărei alte persoane;
- să predea cambia unei terțe persoane fără să completeze girul în alb și fără să o gireze.

Girul „pentru procură”, „pentru încasare” sau „pentru acoperire” conferă giratarului dreptul de a în-casa suma prevăzută în cambie la scadență sau înainte de scadență, în calitate de reprezentant sau mandatar al girantului și, în caz de refuz, dreptul de a îndeplini formalitățile pentru realizarea drepturilor cambiale.

Legea cambiei prevede (art.16), că dacă girul cuprinde stipulația „pentru încasare”, „ca împuternicit” sau orice altă stipulație care implică o însărcinare de încasare asupra cambiei, deținătorul poate să execute toate drepturile reieșind din trată, dar s-o gireze poate numai la ordinul girantului (girul de procură).

Giratarul, fiind un simplu mandatar cu reprezentare al girantului, nu dobândește drepturile ce izvorăsc din titlu și nici nu poate proceda la transmiterea cambiei altei persoane prin gir.

Girul în garanție reprezintă actul prin care cambia poate fi dată în garanție pentru asigurarea altei creanțe pe care giratarul ar avea-o împotriva girantului, de exemplu, pentru garantarea executării obligației de rambursare a unui credit bancar. Formula uzuală este „valoarea în garanție”, „valoarea de gaj”.

Girul fără garanție îl exonerează pe girant de orice garanție de acceptare sau de plată. Dacă în gir este inserată formula „fără garanție”, „fără responsabilitate cambială” sau „fără regres”, este exclusă orice obligație de garanție. S-a menționat [20] că în acest caz girantul are poziția unui cedent și răspunde numai pentru existența sau realitatea creanței.

Girul nu la ordin limitează răspunderea girantului. Acest gir produce toate efectele unui gir translativ, fără ca giratarul să poată gira cambia. În baza Legii cambiei a Republicii Moldova, girantul poate interzice un nou gir. În acest caz el nu poartă răspundere față de persoanele în a căror favoare trata a fost ulterior girată.

Dacă în cambie a fost stipulată clauza „nu la ordin” sau altă expresie echivalentă, trata poate fi transmisă în conformitate cu formele și efectele unei cesiuni ordinare.

Girul de întoarcere este acela în care beneficiarul girează în folosul trasului, al trăgătorului sau al oricărui alt obligat cambial, care îl pot gira din nou.

Girul de întoarcere poate avea două ipostaze [21]:

a) Dacă girul este dat în folosul trasului care a acceptat cambia și la scadență se găsește în mâinile sale, el devine și creditor și debitor cambial și, drept consecință, cambia se va stinge prin confuziune. Dacă trasul nu acceptă cambia, el este numit giratar și, în această calitate, poate să pretindă plata de la girant și de la trăgător.

b) Dacă girul s-a dat în folosul trăgătorului, situația se prezintă în mod diferit, după cum cambia a fost sau nu acceptată de tras. Dacă trasul a acceptat cambia, trăgătorul îi poate cere plata, iar dacă nu a acceptat-o, titlul se stinge, deoarece trăgătorul este și creditor și debitor al girantului.

Girul după protest, denumit și girul după expirarea termenului pentru dresarea protestului, produce numai efectele cesiunii ordinare. Astfel, Legea cambiei a Republicii Moldova prevede (art.17) că girul posterior scadenței are aceeași validitate ca și un gir anterior. Dacă girul este făcut după exercitarea protestului de neplată sau după expirarea termenului stabilit pentru exercitarea protestului, răspunderea în fața trăgătorului o vor purta ultimul girant, debitorul și acceptantul.

Girul după protest este asimilat [22] cu girul făcut prin act separat atât din punctul de vedere al opozabilității excepțiilor, cât și din punctul de vedere al efectului executoriu al titlului dobândit.

În concluzie, menționăm că emisiunea, circulația și negocierea cambiilor sunt legate atât de activitatea în domeniul relațiilor de schimb internaționale, cât și de o serie de operațiuni cu caracter necomercial, executate de persoane fizice sau juridice.

Referințe:

1. Burac V. Drept bancar: Curs de lecții. - Chișinău, 2001, p.240.
2. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1993, nr.10/285.
3. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82-86.
4. Popescu T.R. Dreptul comerțului internațional. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1983, p.304.
5. Pătrășcanu P. Drept comercial. Cambia și biletul la ordin. - București: ALL, 1994, p.20.
6. Motică R.I., Popa V. Drept comercial roman și drept bancar. - București: Lumina LEX, 1999, p.417.
7. Popescu T.R. Op. cit., p.305.
8. Turcu I. Operațiuni și contracte bancare. Introducere în teoria și practica dreptului bancar. Ediția a II-a, actualizată și completată. - București: Lumina LEX, 1995, p.141-142; Pătulea V., Turianu C. Curs rezumat de drept al afacerilor. - București: Scripta, 1994, p.148-149; Popescu T.R. Op. cit., p.306-308; Motică R. I., Popa V. Op. cit., p.418-419; Burac V. Op. cit., p.246-247.
9. Pătulea V., Turianu C. Instituții de drept economic și comercial (practică jurisdicțională). - București: Continent XXI și Universul, 1994, p.77.
10. *A se vedea*: Motică R.I., Popa V. Op. cit., p.414-416; Burac V. Op. cit., p.244-246; Mazilu D. Dreptul comerțului internațional. Partea Specială. - București: Lumina LEX, 2000, p.330-331.
11. Mazilu D. Op. cit., p.330.
12. Pătrășcanu P. Op. cit., p.22-45.
13. Popescu T.R. Op. cit., p.308-313.
14. Luha V. Titluri de credit – Cambia. - București: Lumina LEX, 1998, p.59-92.
15. Stoian I., Dragne E., Stoian M. Comerț internațional. Tehnici și proceduri. Vol.I. - București: Caraiman, 1997, p.287.
16. Stoian I., Dragne E., Stoian M. Op. cit., p.288.
17. Legea cambiei, art.12.
18. Ibidem, art.13.
19. Mazilu D. Op. cit., p.341-345; Motică R.I., Popa V. Op. cit., p.440-442; Burac V. Op. cit., p.267-270; Turcu I. Op. cit., p.150-151.
20. Popescu T.R. Op. cit., p.319.
21. Motică R.I., Popa V. Op. cit., p.441-442; Turcu I. Op. cit., p.150-151.
22. Mazilu D. Op. cit., p.344.

Prezentat la 21.09.2011